

15.02.2024

AÇLIK VE YOKSULLUK SINIRI ARAŞTIRMASI

OCAK 2024 DÖNEMİ

BiSAM
DİSK/BİRLEŞİK METAL-İŞ SINIF ARAŞTIRMALARI MERKEZİ

AÇLIK VE YOKSULLUK SINIRI ARAŞTIRMASI
OCAK 2024 ARAŞTIRMASI

Bu araştırma Birleşik Metal İş Sendikası Sınıf Araştırmaları Merkezi tarafından (BİSAM) hazırlanmış ve 15 Şubat 2024 tarihinde kamuoyuna sunulmuştur. Araştırma BİSAM kaynak gösterilerek kullanılabilir.

BİRLEŞİK METAL İŞÇİLERİ SENDİKASI
Bostancı Mah. E80 Yanyol Cad. No:2
34744 Kadıköy - İSTANBUL
0533 541 87 95 / 0533 541 87 96
0216 380 85 90 / 0216 410 80 27
Faks: 0216 373 65 02
E posta: info@birlesikmetal.org
[@birlesikmetal](https://www.birlesikmetal.org) [@bmisarmer](https://www.bmisarmer.org)

AÇLIK SINIRI 15.033 TL, YOKSULLUK SINIRI 50.388 TL

TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu) harcama gruplarına göre endeks rakamları, 2003 yılı madde fiyatları ile İstanbul Halk Ekmek, zincir market cari ay internet fiyatları ve BİSAM Beslenme Kalıbı üzerinden yapılan hesaplama göre dört kişilik bir ailenin sağlıklı ve dengeli beslenmesi için aylık yapması gereken harcama tutarı Ocak 2024 için 15 bin 033 liradır. Bu harcama tutarı sadece gıda için yapılması gereken minimum tutardır. Açlık sınırı üzerinden hanehalkı tüketim harcamaları esas alınarak yapılan hesaplama sonuçlarına göre ise yoksulluk sınırı 51 bin 998 lira olarak gerçekleşmiştir.

AÇLIK SINIRI

:

15.033 TL

YOKSULLUK SINIRI :

51.998 TL

Dört kişilik bir ailenin sağlıklı ve dengeli beslenme maliyeti

Yetişkin bir erkek

4.127 TL

Yetişkin bir kadın

3.979 TL

15-18 Yaş Bir Genç

4.200 TL

4-6 Yaş Bir Çocuk

2.727 TL

Toplam

= 15.033 TL

Not: Yuvarlamadan ötürü toplamlar tam sonucu vermeyebilir.

Sağlıklı beslenmek için her aile ferдинin alması gereken kalori miktarı farklılık göstermektedir. Yetişkin bir erkeğin sağlıklı ve dengeli beslenmesi için tüketmesi gereken gıdaların aylık karşılığı 4.127 liradır. Bu değer yetişkin bir kadın için 3.979, 15-18 yaş bir genç için 4.200, 4-6 yaş arası bir çocuk için 2.727 liradır. Sağlıklı bir biçimde beslenmenin toplam aile bütçesine maliyeti ise 15 bin 33 lira olarak tespit edilmiştir. Bu tutar söz konusu ailenin sadece gıda için yapması gereken zorunlu harcama tutardır. Eğitim, sağlık, barınma, eğlence, ısınma, ulaşım gibi giderler ile birlikte bir ailenin yapması gereken harcama tutarı 51 bin 998 liraya ulaşmaktadır.

TEK BAŞINA YAŞAYAN BİR KİŞİ

İÇİN YOKSULLUK SINIRI :

23.914 TL

Tek başına yaşayan bir kişinin sağlıklı ve dengeli beslenmesi için yapması gereken mutfak harcamaları ile yaşamını idame ettirmek için yapması gereken barınma, ulaşım, eğitim, sağlık vb. harcamalarının toplam tutarı ise en az 23.914 lira olmalıdır. Buna göre tek başına yaşayan bir kişi için yoksulluk sınırı 23.914 lira olarak tespit edilmiştir.

GÜNLÜK HARCAMA GEREKSİNİMİ 501 LİRA

Günlük harcamalarda Ocak 2024'de en yüksek maliyet grubunu süt ve süt ürünleri grubu 153,37 liralık harcama gereksinimi ile oluşturmaktadır. Et, tavuk ve balık grubu için yapılması gereken minimum harcama tutarı ise 99.93 liradır. Sebze ve meyve için yapılması gereken günlük harcama tutarı ise 121.21 liraya ulaştı. Ekmek için yapılması gereken harcama tutarı günlük 33.38 liradır. Katı yağ ve sıvı yağ ise 27.89 liralık masraf yapılması gereken ürün grubudur. Yumurta için 11.45, şeker, bal, reçel ve pekmez için ise 12.66 lira harcama yapılması gerekmektedir.

Sağlıklı ve dengeli beslenmek için günlük yapılması gereken harcama tutarı (TL)

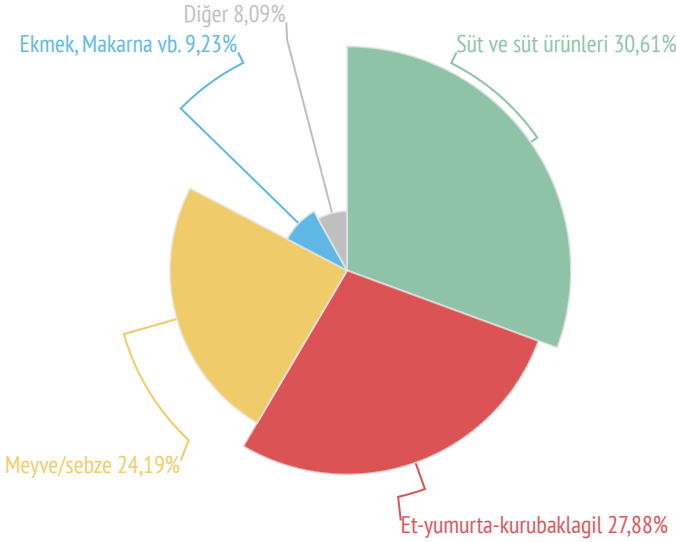
	Et, Balık, Tavuk	99,93 TL
	Süt, Peynir, Yoğurt	153,37 TL
	Yumurta	11,45 TL
	Kurubaklagil	17,37 TL
	Meyve/Sebze	121,21 TL
	Ekmek	33,38 TL
	Makarna, Pirinç vb.	12,87 TL
	Sıvı/Katı Yağ	27,89 TL
	Şeker/Bal/Pekmez	12,66 TL
	Yağlı tohum	10,96 TL
	Toplam	501,09 TL

HARCAMA SEPETİNİN ÜÇTE BİRİ SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİ

Daha dar bir gruplandırmaya göre harcamalarda süt ve süt ürünlerinin payı yüzde 30.6 ile en yüksek paya sahiptir. Et, yumurta ve kurubaklagil grubunun payı yüzde 27.9 ile ikinci sıradadır. Sebze ve meyvenin harcamalar içindeki payı yüzde 24.2'dir. Ekmek, makarna vb. için ise pay yüzde 9.2'dir. Diğer gıda harcamalarının toplam içindeki payı ise yüzde 8.1'dir.

30,6%

Süt ve Süt Ürünleri

AİLE BİREYİNE GÖRE HARCAMA GEREKSİNİMİ

Her bir aile ferdinin sağlıklı beslenmesi için gereksinim duyduğu gıda grubu ve alması gereken kalori miktarı farklılık göstermektedir. Örneğin tüketilmesi gereken ekmeğin miktarı kadın ve erkek açısından anlamlı düzeyde farklıdır. Süt ve süt ürünleri tüketiminde 10-18 yaş arasındaki bir gencin harcama gereksinimi, yetişkin erkek ve kadından fazlayken, yumurta 4-6 yaş grubu için daha önemlidir. Günlük 501 liralık harcama içinde en maliyetli tüketim kalemi yaklaşık 42.84 lira ile 10-18 yaş arası bir gencin tüketmesi gereken süt ve süt ürünleri miktarıdır. 4-6 yaş arası bir çocuğun tüketmesi gereken yumurta miktarı yetişkinlerden fazladır.

Her Bir Fert İçin Sağlıklı Beslenmek İçin Günlük Yapılması Gereken Harcama Tutarı (TL)

TL OLARAK İHTİYAÇLAR					
	4-6 Yaş	10-18 yaş	Yetişkin Erkek	Yetişkin Kadın	Toplam
1. grup					
Süt, yoğurt	14,99	19,27	17,13	17,13	68,51
Peynir, çökelek	23,57	23,57	18,86	18,86	84,86
2. grup					
Et, tavuk, balık	11,76	29,39	29,39	29,39	99,93
Yumurta	4,58	2,29	2,29	2,29	11,45
Kurubaklagil	2,08	2,78	6,25	6,25	17,37
3. grup					
Sebze, meyve	18,18	30,30	36,36	36,36	121,21
4. grup					
Ekmeğin	4,17	10,43	12,52	6,26	33,38
Pirinç, bulgur, makarna, un	2,11	4,22	3,38	3,17	12,87
Katı yağ	2,63	7,88	5,26	5,26	21,02
Sıvı yağ	0,86	2,58	1,72	1,72	6,87
Yağlı tohum	3,13	3,13	1,57	3,13	10,96
Şeker	0,67	0,90	0,67	0,67	2,92
Bal, pekmez, reçel vb.	2,16	3,25	2,16	2,16	9,74
Toplam	90,90	139,99	137,55	132,65	501,09

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Açlık ve yoksulluk sınırı BİSAM tarafından her ayın 15'inde kamuoyu ile paylaşılmaktadır. Araştırmada, BİSAM tarafından Sağlık Bakanlığı ve Hacettepe Üniversitesi Beslenme ve Diyabetik bölümünün hazırladığı Türkiye'ye Özgü Beslenme Kalıbı'nın, farklı kaynaklardan elde edilen verilerle değerlendirilerek yenilenmesi sonucunda elde edilen BİSAM beslenme kalıbı ile TÜİK harcama gruplarına göre endeks rakamları, TÜİK 2003 yıllı madde fiyatları dikkate alınmıştır. Ancak ekmek fiyatlarında referans değer İstanbul Halk Ekmek, sebze ve meyvede zincir market internet fiyatlarıdır. Meyve-Sebze fiyatı cari aya aittir.

Seçilmiş besin grupları için alınması gereken ürün miktarı

ÜRÜN GRUBU					
 Süt, Yoğurt:	400 ml	400 ml	450 ml	350 ml	1600 ml
 Peynir/Çökelek:	120 gr	120 gr	150 gr	150 gr	540 gr
 Ekmek	300 gr	150 gr	250 gr	100 gr	800 gr
 Et, Tavuk, Balık	100 gr	100 gr	100 gr	40 gr	340 gr
 Meyve-Sebze	600 gr	600 gr	500 gr	300 gr	2000 gr

Ağustos 2019 dönemi öncesinde madde grup ağırlıkları basit ortalama üzerinden hesaplanırken, bu dönem ile birlikte her madde grubu kendi içinde ağırlıklandırılmış ve dikkate alınan madde sayısı artırılmıştır (Rev 1). Mayıs 2020 döneminde ise, sebze ve meyvelerin mevsimsel olarak değişmesi ve bu durumun sonuçlarda fazla oynaklığa neden olması sebebi ile, meyve için ağırlıklandırma kaldırılmış, basit ortalama alınmaya başlanmıştır. Sebzelede ise mevsimsel nedenlerle fiyatı yer almayan ürünler için sebzelerin ortalama fiyatı konulmuştur (Rev 2). Ağustos 2020'de hesaplamada küçük bir düzenleme yapılması gerekmiştir. Bu tarihten 2022 yılı Nisan ayına kadar veriler hayat pahalılığının yüksek seyrettiği İstanbul merkezli açıklanmıştır (Rev 3). 2022 Mayıs dönemine kadar elde edilen beslenme kalıbı her ay açıklanan TÜİK madde fiyatları ile değerlendirilerek, kişinin ihtiyacına göre yapması gereken gıda harcamasının tutarı tespit edilmekteydi. Ancak TÜİK'in madde fiyatlarını açıklamaktan vazgeçmesi ile birlikte, yöntem değişikliğine gidilmek zorunda kalınmıştır. Buna göre TÜİK 2022 Nisan ayı madde fiyatları listesindeki ürünler için 2003 yılı ortalaması 100 alındıktan sonra, TÜİK Harcama Gruplarına Göre Endeks Rakamları, ilgili ürünlere uygun bir biçimde yansıtılmış ve her bir ürün grubu için açıklama yapılan ayın maliyetleri hesaplanmıştır. Temmuz ayından itibaren ise TÜİK endeksi ile piyasa fiyatları arasında anlamlı farkın olduğu gözlemlenen sebze-meyve ve ekmek fiyatları farklı kaynaklara dayandırılmıştır. Bunun için ekmek fiyatlarında İstanbul Halk Ekmek fiyatları, sebze-meyve için zincir market internet fiyatları dikkate alınmıştır. Meyve fiyatında meyveler 5 grupta değerlendirilmiş, ortalaması alınmıştır. Yeni revizyonlara göre geçmişe göre düşük hesaplama yapılabilir. Ancak farklı revizyonlarla yapılan hesaplar karşılaştırılabilir değildir. TÜİK verileri dikkate alınarak yaptığımız hesaplamada esas alınan kalori miktarları şunlardır:

4-6 yaş çocuk için 1963 kalori

15-18 yaş çocuk için 3244 kalori

Yetişkin bir erkek için 2953 kalori

Yetişkin bir kadın için 2658 kalori

4 Kişilik ailenin sağlıklı beslenmek için yapması gereken minimum aylık gıda harcaması AÇLIK SINIRI olarak belirlenmektedir. Bu verinin Hanehalkı tüketim harcamasına dağıtılması ile elde edilen veri ise bize YOKSULLUK SINIRINI vermektedir.

Yoksulluk sınırı hesaplanırken, TÜİK Hanehalkı Bütçe Anketi Tüketim Harcaması Araştırması 2016 yılı sonuçlarının, gelirden en düşük pay alan yüzde 20'lik kesiminin tüketim harcamaları dikkate alınmıştır. Tek başına yaşayan bir kişi için yoksulluk sınırı hesaplamasında ise TÜİK Hanehalkı Bütçe Anketi Tüketim Harcaması Araştırması 2016 yılı sonuçlarının tek kişilik hanehalkı tüketim harcamaları kalıbı dikkate alınmıştır. Hesaplama erkek ve kadın açısından sağlıklı ve dengeli beslenmek için yapılması gereken günlük harcama tutarı ortalaması kullanılmıştır.

Yetişkin erkek ve kadınlar için 18-50 yaş grubu, 10-18 yaş grubu için erkek çocuk dikkate alınmıştır.